

Urasuunnittelutaidot ammattillisessa koulutuksessa

Kommenttipuheenvuoro

Opinto-ohjaaja Hanna Salminen, Koulutuskeskus Salpaus





TURKU
ÅBO

Kiinteistöliikelaitos
Suomen Yliopistokiinteistöt Oy

Uraputki on suljettu
21.5-1.6.2018

Kulku Assistenkadun risteyksen kautta

Karriärgången är stängd
21.5-1.6.2018

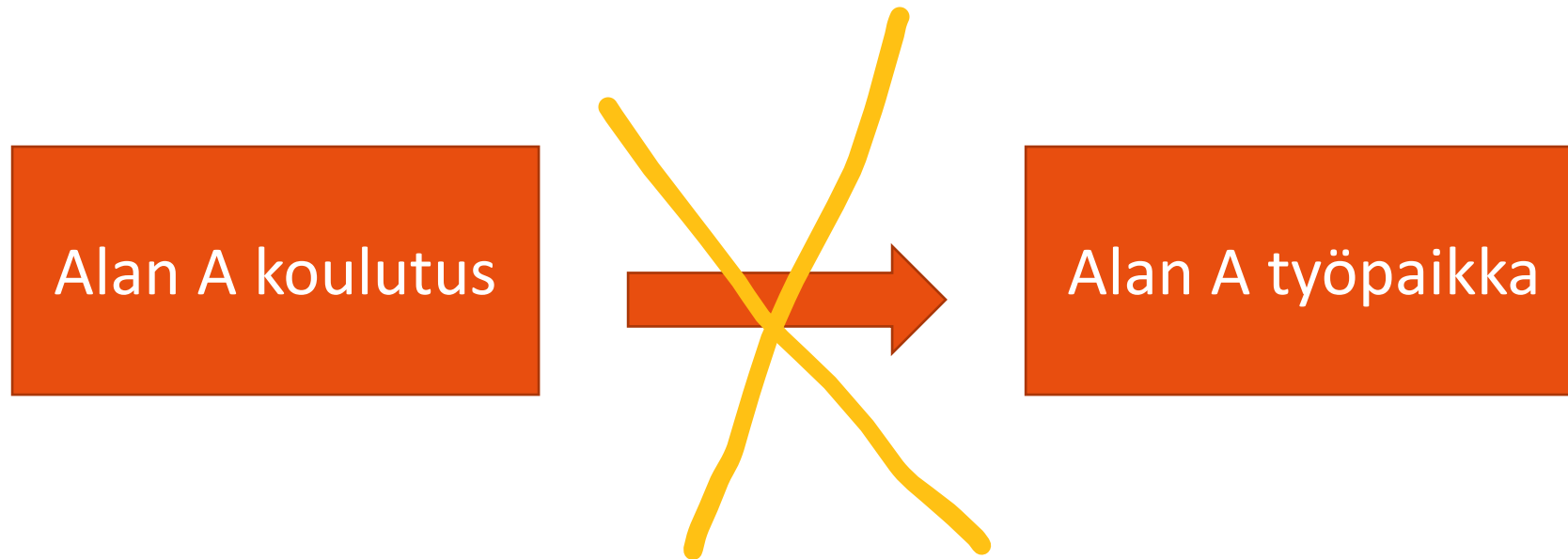
Passage via Assistentgatans korsning.



Suomen
Pohjarakennusyhtymä Oy



Opiskelijan on usein rakennettava itse polku koulutuksesta työelämään.



”Ootko miettinyt, millaista työtä haluaisit tehdä sitten tän koulun jälkeen?”

Iha sama

No mitä mun pitäis tehdä, että pääsen mahdollisimman nopeesti hyväpalkkaseen työhön?

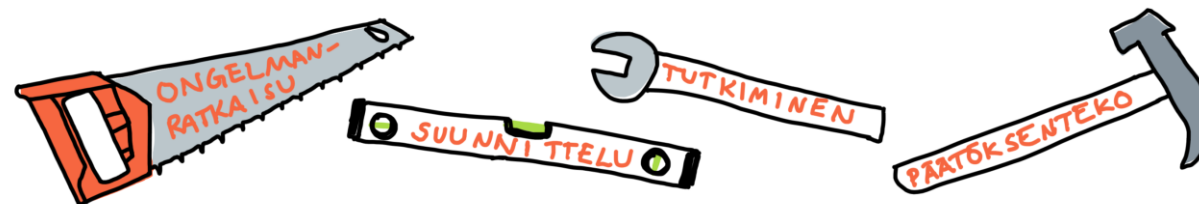
Oon katellut tätä yritystä X, jossa tehdään työtehtävää Y, mulla on tarkoitus päästä sinne töihin.

Mulla on sellanen tilanne, että en voi tehdä mitään toistuvia liikkeitä enkä voi istua kovin pitkään paikallani. Nii mitä se sit vois olla?

Emmä tiiä

Urasuunnittelutaidot valintojen viidakossa

- (Työ)elämänpolut ovat polveilevia, yksilöllisiä ja yllättäviä.
- Ammatillisessa koulutuksessa jokainen opiskelija etenee HOKS:n mukaisesti, ei yhtenä rintamana oman ryhmänsä kanssa
- Oman opiskelupolun ja työuran rakentaminen edellyttää monien valintojen tekemistä, itseohjautuvuutta ja omien vaihtoehtojen selvittelyä.
- **Vaihtoehtojen runsaus ja siirtymien joustavuus** siirtää vastuuta ja henkistä kuormaa yksilölle itselleen. Polkua ei ole kukaan suunnitellut hänelle valmiiksi. Usein tavoitteeseen on monta mahdollista reittiä
- Kun urasiirtymät ja elämänvaiheet eivät tule yksilöiden eteen eri aikoina, ei voi mennä massan mukana. **Onnistuminen jää urasuunnittelutaitojen varaan.**
- Urasuunnittelutaidot eivät välttämättä kartu ”luonnostaan”. Moni ajautuu koulutuksesta tai työpaikasta toiseen. Niitä voi opettaa, ja niitä on opetettava.



URASUUNNITTELU⁵TAITOJA

HOKS on urasuunnittelun punainen lanka

- Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
- Suunnitelma puuttuvan osaamisen hankkimisesta ja arvioimisesta (näytöt)
- Suunnitelma opiskelijalle tarjottavasta tuesta
- **Urasuunnitelma**
 - Opiskelijan tavoite (työelämään tai jatko-opintoihin siirtyminen, työuralla eteneminen tai kesken jääneiden opintojen jatkaminen)
 - Suunnitelma tavoitteen saavuttamiseksi



HOKS = henkilökohtainen
osaamisen kehittämissuunnitelma

1. Itsetuntemus

- Hyvien valintojen ja urasuunnitelman peruselementti – monelle hakijalle ja opiskelijalle haastavaa
- Osaamisen sanoittaminen ja tavoitteiden muotoilu!
- **Itsetuntemus tulevan ammatin valossa** – mitä voin hyödyntää tämän alan opinnoissa ja työelämässä? Toimintakyky?
- *Esimerkki 1:* Uutta koulutusala valittaessa käydään läpi alanvaihtajan työkokemus, millainen rooli hänellä on ollut työpaikalla, mitä siirrettäviä taitoja löytyy, missä ammatissa niistä olisi hyötyä.
- *Esimerkki 2:* Omien vahvuuksien sanoittaminen CV:tä varten silloin, kun työkokemusta ei vielä ole.



2. Mahdollisuuksiin tutustuminen

- Monella alussa hyvin suppea tai virheellinen käsitys alasta, jolle on hakeutunut
 - Moni esim. haluaa keskeyttää opinnot heti alussa tai ensimmäisen työelämäjakson jälkeen, jos ei koe sopivansa alalle → tunteeko kaikki mahdollisuudet?
 - Mm. alan työelämä ja uramahdollisuudet, jatko-opinnot, täydennyskoulutus, opiskelun erilaiset polut
- Mitä nämä edellyttäisivät minulta?
- *Esimerkki:* Luonto-ohjaaja voi ohjata vaativia seikkailulajeja tai matalan kynnyksen virkistysaktiviteetteja.



3. Valintojen tekeminen

- Koulutusalan valinnan jälkeen tehdään vielä lukemattomia muita valintoja
- Suuntautumisala, valinnaiset tutkinnon osat, mille työpaikalle lähdän oppimaan lisää, mihin kaikkeen lähdän mukaan?
- Urasuunnittelutaitoja ja ohjausta tarvitaan esim.
 - Vaihtoehtojen vertailuun
 - Tiedon etsimiseen
 - Valintojen seurausten avaamiseen
 - Valintojen ajoittamiseen
 - Valintoihin sitoutumiseen
- *Esimerkki:* Leipuriksi vai kondiittoriksi? Kumman osaamisalan valitsen, kun kondiittorin työ kiinnostaisi enemmän, mutta työllistyminen epävarmempaa?



Ammatillinen koulutus on sarja valintoja

Valinnaiset tutkinnon osat?

Miten opiskelen? Esim. lähi/verkko?

Koulutus-sopimus-paikat?

Mitäköhän kannattaisi valita?

Opiskelija-toiminta?

Osaamisala?

Keneen tutustun?

Panostanko opiskeluun vai menenkö riman alta?

Oppi-sopimus?

Kilpailu-toiminta?

Vapaaehtoistyö tai talkootyö?

Vaihto ulkomailla?

Opiskelun tahti?

Kaksois-tutkinto?

Käynkö töissä opintojen aikana?

NY-yrittäjyys?

Mitä harrastaisin?

MOTARI-opinnot?



4. Siirtymät



- Koulutusaikaan ja työuraan liittyy suuri määrä siirtymiä, usein edestakaisin esim. koulutuksen ja palkkatyön välillä.
- Siirtymät ovat **merkittäviä kasvun ja oppimisen paikkoja** → kannattaa hyödyntää opiskelussa ja uraohjauksessa
- Eniten tukea tarjolla ns. koviin taitoihin, esim. työnhakutaidot, korkeakouluihin hakeminen.
- Työelämän toiveena etenkin ns. pehmeiden taitojen kehittäminen: työelämän pelisääntöjen noudattaminen, vastuullisuus, luotettavuus, hyvä asenne.
- *Esimerkki:* Työelämässä oppimisen jakson jälkeen opiskelijoiden kokemukset ja oivallukset kannattaa käsitellä ryhmässä, samoin mahdolliset vaikeat kokemukset purkaa → tarvittaessa uutta suuntaa urasuunnitelmalle. **Suuri keskeyttämisriski!**

Esimerkki: Oppimissopimus tulevaisuustyökaluna

OPPIMISSOPIMUS

OLET TÄSSÄ

2. MISSÄ OLEN NYT?

- missä tilanteessa olen tällä hetkellä?
- millainen minä olen?
- mikä on tärkeää juuri nyt?

1. MISSÄ OLEN OLLUT?

- oma historiani
- missä olen ollut, mitä olen tehnyt?
- mitä olen oppinut menneisyyden kokemuksista?

3. MINNE HALUAN MENNÄ?

- mitä odotan tulevaisuudelta?
- mitä haluan oppia?
- mitä ovat tavoitteeni?
- millaiseksi haluan tulla?

4. MITEN PÄASEN PERILLE?

- mitä pitää tehdä/tapahtua, että pääsen perille?
- mitä pitää oppia, kokeilla/lukea?
- keitä pitää tavata..?
- miten haastan itseni?

5. MISTÄ TIEDÄN OLEVANI PERILLÄ?

- millainen muutos on tapahtunut?
- miten mittaan onnistumista?
- mitä todisteita onnistumisesta voi näkyä?
- miltä tilanne näyttää/tuntuu?

JÄ MKKA
J ATKUU!

MAALI!



salpaus

Ole hyvä.